

АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОСНОВНІ ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ПРИКЛАДІ АТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

The method of calculation of enterprise liquidity indicators is investigated. The liquidity indices of JSC "Zhytomyr Butter Plant" were analyzed, which were calculated using the taxonomy coefficient.

У загальному розумінні ліквідність підприємства – це його здатність швидко перетворити активи у грошові кошти, щоб мати змогу погасити свої зобов'язання. Вона характеризується співвідношенням величини його активів з «пасивом» (тобто, зі своїми заборгованостями).

Ліквідність також можна розглянути через два аспекти: як час, необхідний для продажу активу та як суму, одержану від продажу активу. Ці аспекти тісно взаємопов'язані. Досить часто активи можна продати за короткий час, але із значною знижкою у ціні. Саме тому ліквідність - це здатність і швидкість підприємства перетворювати свої активи на гроші для покриття своїх зобов'язань у міру настання терміну їх погашення. Економічний зміст показників полягає у спроможності фірми виконувати свої зобов'язання перед кредитором і забезпечувати функціонування власного виробництва. Для визначення спроможності підприємства погасити свої зобов'язання необхідно:

- проаналізувати процес надходження коштів від господарської діяльності і формування залишку коштів після погашення зобов'язань перед бюджетом та позабюджетними фондами, а також виплати дивідендів;
- проаналізувати структуру кредиторської заборгованості підприємства; визначити, є вона "стійкою" чи простроченою, тобто такою, термін погашення якої минув.

Про низький рівень ліквідності свідчать також занадто малі надходження до підприємства порівняно з їх витратами та зобов'язаннями. Для аналізу ліквідності підприємства використовують наступні показники:

1. Коефіцієнт загальної ліквідності. Нормативне значення $>1-2$. Є найбільш ємним коефіцієнтом, адже включає в себе відношення суми всіх оборотних активів підприємства до суми всіх поточних зобов'язань.
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності. Нормативне значення $>0,5-0,8$. Показує відношення високоліквідних активів (гр. А1 і А2) до поточних зобов'язань підприємства.
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності. Нормативне значення $>0,2-0,5$. В чисельнику має найбільш ліквідні активи, тобто грошові кошти, та їх еквіваленти і поточні фінансові інвестиції. В знаменнику – поточні зобов'язання підприємства.

Окрім перелічених показників існують також показник власного робочого капіталу та показник частки оборотних активів. Але в даному випадку розглянуто основні три коефіцієнти.

Для більш детального аналізу показників ліквідності ПАТ «Житомирський маслозавод» проведено розрахунки коефіцієнта таксономії за три роки (рис 1.).

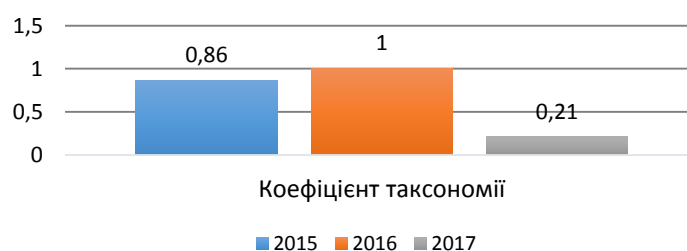

Рис. 1. Розрахунок показників ліквідності за допомогою коефіцієнта таксономії

Таксономічний аналіз – є одним із різновидів побудови рейтингів, використовується для зіставлення об'єктів з великою кількістю ознак відносно вектору-еталону. Застосовуючи таксономічний аналіз, згортається багатовимірний статистичний матеріал, який характеризує явище або процес, щоб отримати єдину кількісну характеристику або узагальнену оцінку.

Виявлено таку динаміку:

За 2015-2016 роки рівень розвитку ліквідності був найвищим, коефіцієнти таксономії склали 0,86 і 1 відповідно. Підприємство отримувало значні прибутки та мало змогу погасити усі свої зобов'язання, не зважаючи на їх значні суми. Одним із слабких місць суб'єкта господарювання є саме великі суми кредитних коштів, - як коротко-, так і довгострокових позик.

За 2017 звітний рік показники ліквідності різко впали до низького рівня розвитку з коефіцієнтом таксономії 0,21. Це пов'язано з залученням додаткових кредитних коштів.

Різка зміна показників ліквідності та платоспроможності викликана початком комплексної реконструкції. На виробництві здійснюється комплексна модернізація: реконструюються приміщення, впроваджуються нові технічні рішення. Окрім цього, триває реконструкція цеху з виготовлення масла, за рахунок чого знизилась обсяги вироблення одного з основних видів продукції підприємства.

Але, не зважаючи на спад показників, підприємство має високий рівень прибутковості та досі тримає лідируючі позиції на ринку серед виробників морозива та молочних продуктів.

Отже, основними чинниками зменшення ліквідності підприємства є ступінь погашення коротко- та довгострокових позик, зниження обсягів реалізованої продукції, збільшення дебіторської заборгованості, інвестиції на переобладнання та реконструкцію виробничих цехів або адміністративних споруд, будівель тощо, неправильно побудована політика розподілу власних та залучених коштів, зовнішньоекономічне середовище, зміна кон'юнктури ринку, зміна структури підприємства, будівництво нової лінії виробництва та ін.

ПАТ «Житомирський маслозавод» за звітний рік має низький рівень ліквідності підприємства, але це не пояснює загальну картину розвитку. Підприємство має велику кількість кредитних позик, але при цьому побудовано грамотний план роботи та вдала політика розподілу коштів. Підприємство є лідером по виробництву морозива не лише на національному ринку, але також має успіх на міжнародному рівні. Саме тому потребує розширення виробництва, постійного оновлення, розвитку технології відповідно до вимог закордонного ринку. Головною метою підприємства є не лише отримання прибутку, а й задоволення потреб своїх споживачів. Отже, низький рівень ліквідності є несталим і змінним. Для більш повного аналізу діяльності підприємства варто оцінити та проаналізувати інші економічні показники й інші ланки виробничого комплексу.